

kosti zopet v veliko, z mrzlo vodo napolnjeno kad vržejo, pridno mešajo in potem zopet na vrhu plavajoči loj posnamejo. Ko ni več sledú od loja, odprejo zatvornico kadi in vso ostalo sodrgo po tleh spustijo, da jo psi in tiči požro.

Loj prodajajo za mazilo mašin in svečarjem. Kjer kupčija dobro kaže, pošiljajo gnjati osoljene v velikih sodih pod imenom pastrama na prodaj. Vselej le 5. dne sušča jemljejo pastramo iz sodov. Za frišno ovčje meso ne marajo bolj premožni stanovi.

Ovčje kože prodajajo domačim kožuharjem, katerih je tukaj sila veliko, ali pa jih v vnanje dežele vozijo na trg. Cena eni taki veliki ovci je le 4 franke; prepričan sem, da je sama koža z volno toliko vredna. Za tak majhni denar prodajo Rumunci na milijone svojih ovác.

Kostí celó nič ne obračajo; videl sem jih pri nekem bojaru na kupu 20 metrov dolgem in 6 metrov visokem, pa mi je rekel, da bi vesel bil, če bi mu jih kdo iz poti spravil. Po takem se tu dobi kosti za špodium zastonj, kolikor jih kdo hoče.

Naravoznanske stvari.

Kako to, da — kedar januarija meseca začne dan rasti,

je zjutraj ob 7. uri še temà, na večer pa dan uže do 5. ure podaljšan?

Na to vprašanje, ki se nam stavi iz D., odgovarjamo očitno, čeravno smo to vprašanje pred več leti uže razpravljali v našem listu, pa vemo, da marsikdo ne vé uganjke tej zastavici, zakaj dan pri obeh koncih ne raste enako, ali odkod to, da vkljub temu, da smo uže v drugi polovici januarija (prosınca) in smo noči uže 28 minut odtrgali, še zmiraj ob 8. uri zjutraj nimamo pravega dné? —

Nekateri mislijo, da je megleno ali sneženo vreme v tem času tega krivo, in da zatega voljo se zjutraj tako pozno daní. Al to ni res; saj vsak vé, da ni zmiraj in povsod ta čas megleno ali oblačno.

Vzrok mora tedaj drug biti.

Pratikarji pravijo, da od 22. do 31. dne decembra (grudna) je dan za 5 minut, — od 1. januarija (prosenca) noter do 15. pa zopet za 23 minut dalji, tedaj od 22. decembra noter do 15. januarija v vsem skupaj za 28 minut. To je res, — al za tega del ne smemo tistih 28 minut, za katerih je dan v sredi januarija dalji, tako na dvoje razcepiti, da bi 14 minut pridjali zjutraj dnevu, 14 minut pa zvečer, to je, da bi moral dan se zjutraj za 14 minut prej začeti, zvečer pa bi se moralo tudi za 14 minut pozneje mračiti.

Vzroka, da nam dan le na večer prihaja dalji, ne smemo iskati v astronomiških (zvezdnih) postavah, ampak samo v tem, kako mi dnevne ure šteujemo, in po tem, kakor so naše ure uravnane.

Če se nam zdi, da dalji dan ne pospešuje danú zjutraj — po tistem srednjem merilu časa, katerega nam kažejo naše ure — je vzrok tega v tem iskati, da od 25. decembra naprej je poldanski čas, kakor ga nam naše ure kažejo, pravemu poldnevu zmiraj naprej za nekoliko od dneva do dneva se množečih drobcev ene ure. Na naših navadnih urah je tedaj jutro zmiraj poprej kakor pa na solnčni uri. Kedar naše ure 8 kažejo, kaže solnčna ura 1. dan januarija še le 7. uro in 56 minut, — 11. dan januarija 7. uro in 52 minut, — 17. dan januarija 7. uro in 50 minut, — 31.

dan januarija 7. uro in 47 minut, in 11. dan februarija 7. uro in 46 minut.

Če so tedaj naše ure čedalje bolj solnčni uri naprej, in sicer po tisti razmeri, kakor dan dalji prihaja, se ne smemo čuditi, da naše ure, kolikor bolj prehitajo solnčno uro, rasteči dan vsako jutro pogrudijo.

Po tem je tedaj očitno, zakaj tisti čas pozimi, kedar dan začne rasti, se zjutraj tako malo čuti, in da je treba skor do konca meseca januarija čakati, predno je zjutraj tako svetlo, da moremo ob 8. lahko kako pisanje brati. Kolikor pa smo zjutraj o svetlobi na zgubi, toliko na boljsem smo zvečer.

Narodne črtice.

Matija Ličan, „stari Slovenec“.

Življenjepisne črtice; spisal J. Bile.

(Konec.)

Bil je Matija Ličan od svoje mladosti iskren domorodec. K temu je mnogo pripomogel njegov svak France Bile (rojen 1783., umrl kot ekspozit v Harijah pri Bistrici leta 1826.), učeni jezikoslovec, marljiv nabiralec slovenskih besed za slovník in dobri pesnik. Več o njem lahko bereš v Costovem „Vodnik-Album“ in koledarčeku družbe sv. Mohora leta 1864. Bil je ta mož Vodnikov poseben prijatelj; spisal je o njegovi smrti lepo elegijo („žalostinko“), katera je natisnena v Vodnikovem spominku. Mnogo jezikoslovnih spisov njegovih sta hranila ranjki Metelko in Zalokar; kje da je ta zbirka sedaj, ni mi znano. Mnogo lepega gradiva iz njegovega peresa se je pa zgubilo.

Ličan je očeta naše literature dobro poznal in o njem vedno z navdušenjem govoril. Od tistih časov, ko je slovenščina še v zibelki ležala, je bil stari Ličan vedno domoljub in je zaslužil častno ime „starega Slovenca“. Smehljaje se je večkrat rekel: „Še nemškutarji mi pravijo stari Slovenec, celó taki, ki me ne poznajo. Bil sem pred nekaj leti s svojim vnukom Aleksandrom v Ljubljani. Peljali so me Souvanovi trgovski pomočniki v čitalnico. Šli smo mimo nekega sprehajališča, kjer so oficirji pred hišo črno kavo srkali, in ko sem jez starec v surki mimo njih šel, je eden izmed njih za mano zarenčal: „du verfluchter alter Slobene“.

Ko so bile volitve bodi-si v soseskin, deželni ali pa državni zbor, bil je sivi starček, dokler je mogel hoditi, neutrudljiv agitator. Šel je mnogokrat od hiše do hiše ter je ljudi nagovarjal, naj pridejo volit, ter jim svetoval, koga naj volijo. Imel je enkrat zarad volitev v kupčijsko zbornico veliko sitnosti. Poslal ga je nekdo, naj po hišah podpisane volilne liste, kdor mu jih prostovoljno dati hoče, pobere, da se domorodna imena v nje zapišejo — in to je tudi storil; petinosemdesetletni starček se je moral zarad tega pred sodnijo zagovarjati. Bil je pa osloboden, ker mu niso mogli nikakoršne krivice skazati in ker je sodnik dejal, da mož več ne vé, kaj dela, ali prav ali napačno ravna. Ličan se je smejal. — Pri ustanovitvi Bistriške čitalnice, ki je bila med prvimi ustanovljena, med najbolj cvetečimi društvi, pa je tudi med prvimi ugasnila, se je rajnki „stari Slovenec“ mnogo trudil. O kako vesel je bil starček, ko je mogel pri prvi besedi videti in pozdraviti dr. Bleiweisa in rajnkega dr. Costo. „To so Vam možaki“ — je večkrat djal — „naj pa naši nasprotniki take može pokažejo, ako jih imajo!“ Enekrate je tudi kako staro narodno ali drugo slovensko pesem pri besedi govoril. Splošno veselost je včasih obudilo,